

Asia: VN/34059/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi toisen asteen koulutuksen kehittämishankkeeseen liittyvistä säädösmuutoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Täydennys OAJ:n 10.6.2022 lausuntoon:

Opiskelijoiden oikeus vaatimaan erityiseen tukeen ja opiskelupaikkaan turvattava

Esityksessä ehdotetaan järjestämisluissa päätettäväksi uudeltaisesta vaativan erityisen tuen koulutuksen enimmäisopiskelijavuosimäärästä. Tämä enimmäisopiskelijavuosimäärä toimisi jatkossa vaativan erityisen tuen koulutuksen perusrahoituksen enimmäismäärää ja samalla opiskelijavolyymia määrittävänä tekijänä.

Toteamme, että peruskoulussa vuonna 2021 erityistä tukea sai 53 100 eli 9,4 prosenttia peruskoulun oppilaista. Perusopetuksen lainsäädäntö ei tunne erikseen vaativaa erityistä tukea. Ammatillinen koulutus on ainut toisen asteen koulutusmuoto, jossa järjestetään vaativaa erityistä tukea. Pidämme välttämättömänä, että vaativan erityisen tuen opiskelijoille on riittävästi paikkoja yhdenvertaisesti koko maan alueella ja vaativan erityisen tuen järjestämisen rahoitus kattaa siitä aiheutuvat kulut mahdollistaen laadukkaan opetuksen, ohjauksen ja tuen järjestämisen.

Oppimisvalmiuksia tukevat opinnot tarvitsevat korotetun rahoituksen jatkossakin

Oppimisvalmiuksia tukevat opinnot eli OPVA-opinnot on tarkoitettu muun muassa maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille ja oppivelvollisille sekä työssäkäyville aikuisille, joilla on heikot perustaidot esim. luku-, numero-, kieli- tai tieto- ja viestintätekniikkataidoissa. Esitysluonnoksessa ehdotetaan OPVA-opintojen järjestämisen painokertoimen poistamista perusrahoituksen painotusperusteista. Tämä tarkoittaisi sitä, että jatkossa opiskelijavuosien

painokerroin määräytyisi aina tutkinnon kustannuskertoimen mukaisesti, vaikka tutkintokoulutuksen aikana suoritettaisiin myös opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja. Suoritettavasta tutkinnosta riippuen opintojen rahoitustaso näin ollen tapauskohtaisesti nousisi tai laskisi.

Emme kannata esitystä. Rahoitusjärjestelmää tulee yksinkertaistaa, mutta ei tavalla, joka voi heikentää heikoimmassa asemassa olevien opiskelijoiden tuen järjestämisedellytyksiä. Asiasta tehtyjen selvitysten mukaan OPVA-opinnoista on hyötyä niille, joilla on perustaidoissa puutteita tai äidinkieli on muu kuin suomi. (Owal Group, Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksessä reformin toimeenpanosta 2021.) OPVA-opintojen järjestämisessä on haasteita eikä rahoitusmalli ole toimiva, mutta painokertoimen poistaminen ja rahoituksen mahdollinen pieneneminen osalla järjestäjistä ei ole oikea tapa korjata tilannetta. Haasteet liittyvät mm. päätoimisuuden vaateeseen, mikä edellyttää, että opiskelija jää pois hänelle suunnitelluista muista opinnoista OPVA-opetuksen takia. Tällöin hän jää jälkeen muista opinnoista. Koulutuksen järjestäjä taas ei saa korotettua OPVA - rahoitusta, jos opiskelija ei ole OPVA-opinnoissa yli 50 prosenttia viikon tunneista.

Korostamme, että ammatillisessa koulutuksessa ei ole olemassa muuta tukea opiskelijalle, kuin opettajan antama opetus ja ohjaus, OPVA- opinnot, erityinen tuki ja vaativa erityinen tuki. Erityinen- ja vaativa erityinen tuki edellyttävät hallinnollista päätöstä, eivätkä ole tarkoitettu tukimuodoksi opiskelijalle, jolle riittäisi tukimuodoksi kevyempi ja lyhytaikaisempi tuki. Siksi ei pidä tehdä ratkaisuja, jossa OPVA-kertoimen poistuminen sisältää riskin, että järjestämiskynnys nousee matalampien kustannusryhmien tutkinnoissa aiheuttaen eriarvoisuutta ja heikentäen koulutuksellista tasa-arvoa.

OPVA-opintojen järjestämisestä aiheutuu lisäkustannuksia, koska se vaatii oman opettajan. Niiden järjestäminen on kuitenkin sekä opiskelijan että yhteiskunnan kannalta vaikuttavaa ja tuloksellista. OPVA-opinnot antavat opiskelijalle sen perustaitojen pohjan, joka mahdollistaa elinikäisen oppimisen ja auttaa sopeutumaan muutoksiin ja uudistamaan osaamista. Lukutaito, numerotaidot sekä tieto- ja viestintätekniikkataidot ovat nyky-yhteiskunnan perustaitoja. Niitä ilman ei pärjää eikä työllisty. On arvioitu, että tulevaisuudessa sellaisia työpaikkoja, joissa ei tarvittaisi vähintään ammatillisen perustutkinnon tasoista osaamista, on vain alle viisi prosenttia.

Bani Eira
OAJ